

**AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRK SERMAYE PİYASASI
DÜZENLEMELERİ ÇERÇEVESİNDE GAZETECİLERİN
HABER VE YORUMLARININ SINIRLARI¹**

*(FRONTIERS OF DISSEMINATION OF MARKET RELATED NEWS AND
COMMENTS FOR JOURNALISTS UNDER THE EUROPEAN UNION AND THE
TURKISH CAPITAL MARKET REGULATIONS)*

Dr. Ethem SANCAK*

Yard. Doç. Dr./Asst. Prof. Dr. Aysel GÜNDOĞDU**

ÖZET

Yeni Sermaye Piyasası Kanunu (YSPKn) ekonomik ve finansal konular üzerine, özellikle de sermaye piyasası araçlarına dair gazetecilerin haber ve yorumlarına ilişkin sınırları yeniden belirlemiştir. Yeni sınırlar mesleki etik ilkeleri çerçevesinde çalışan gazeteciler için daha geniş bir alan açmaktadır. Yeni sınırlar, YSPKn'nun konuyu içeren 107/(2) maddesi, eklenen yeni özellikler ile gazeteciler açısından koruyucudur. Öte yandan, tümüyle yeni bir tebliğ, gazeteciler için meşru sayılan kabul edilmiş uygulamalar ile temel kuralları açıkça ortaya koymak yoluyla yeni sınırlar belirlemiştir. Bu kurallarla oluşan yeni rejim, bir açıdan gazetecileri mesleki kapasitelerini artırmaya ve sermaye piyasası katılımcılarına karşı daha sorumlu davranmaya zorlamaktadır. Yeni rejim ayrıca, Avrupa Birliği'nin aynı konulardaki rejiminden daha sıkı değildir. Özetle, YSPKn ile getirilen rejim, amacını uygun olarak takip edilir ve

^H Hakem denetiminden geçmiştir.

¹ Yasal Çekince: Bu makalede yer verilen değerlendirme ve yorumlar, yazarların akademik çalışmaları kapsamındaki kişisel görüşleri olup hiçbir kurum ya da kuruluşu bağlayıcı değildir.

* Galatasaray Üniversitesi Öğretim Görevlisi, dresancak@gmail.com

** İstanbul Medipol Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi, ayselerbas@gmail.com

sektör tarafından da benimsenirse, sadece sermaye piyasasında değil, gazetecilik mesleğinde de çok yönlü disiplin ve fayda sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Piyasa Dolandırıcılığı, Piyasa Bozucu Eylem, Gazetecilik.

ABSTRACT

The new Capital Market Law (N-CML) has re-shaped the frontiers for journalists on financial and economic news and comments, specifically capital market instruments. The new frontiers are expanding their territories if they are carrying out their jobs under their ethical standards. The new frontiers in some ways bring new protective clauses genuinely placed in the article of 107/(2) of the N-CML. Additionally, a brand new communiqué is also drawing new lines for journalists by clearly defining information related improper activities and indicating legitimate gates for them with the article of accepted practices. The new regime, in a sense, legally force journalists to increase their capacity in their activities and to be more responsible to capital market participants. On the other hand, the current regime is not stricter than the new regime of the European Union on the same issues. Finally, if the regulator fairly and properly implements the new rules and the new regime takes reasonable support of the journalists, the success and mutual benefits are in hand.

Keywords: *Market Manipulation, Market Abuse, Journalism.*

GİRİŞ

Gazetecilik mesleği, ekonomi ve finansa dair haber ve yorumlar bakımından finansal piyasalar ile yakından ilgilidir. Öte yandan, finansal piyasalar haber ve yorumlara karşı önemli düzeyde hassasiyete sahiptir. Dahası, basın özgürlüğü en hassas özgürlük alanlarından biridir. Gazetecilik mesleğinin finansal piyasalarla ilgisi ve basın özgürlüğü hassasiyeti, bir yandan finansal piyasaları her türlü yıkıcı habere karşı koruma zorunluğunu yerine getirme, öte yandan gazetecilerin mesleklerini özgürce yapmalarının engellenmemesi dengesinin kurulmasını gerektir-

mektedir. Yakın geçmişte ve günümüzde bu konuda farklı düzeylerde dengeler kurulmuştur. Son olarak 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (YSPKn) ile yeni denge kurulmaya çalışılmıştır. YSPKn ile getirilen normların içeriği, gazeteciler arasında da ilgi uyandırmış, çeşitli TV programları, köşe yazıları ve haberler ile YSPKn'nun sermaye piyasası araçları ile ilgili bilgi ve haber aktarımı konusundaki hükümler üzerine farklı görüşler ileri sürülmüştür.

Bu makalede, YSPKn'nun bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığına dair 107/(2) maddesi hükmü, piyasa bozucu eylemlere dair 104'üncü maddesi hükmü ve bu hükme dayalı olarak çıkarılan Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği (PBE Tebliği) düzenlemeleri çerçevesinde şu hipotezlere dayalı değerlendirme yapılmıştır:

- YSPKn ile getirilen normlar, gazeteciler açısından daha sıkı kurallar içermektedir.
- Türkiye'de sermaye piyasası düzenlemeleri, gazetecilere haksız ve yersiz hukuki sınırlamalar getirmiştir.

Bu makale üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Türk sermaye piyasasında gazetecilerin haber verme, yorum yapma ve benzeri faaliyetlerinde sınırlar, yasa ve tebliğ normları çerçevesinde açıklanmakta, bu normların içeriklerine dair hukuki değerlendirmelere yer verilmektedir. İkinci bölümde, Avrupa Birliği (AB) düzenlemeleri çerçevesinde gazetecilerin haber verme, yorum yapma ve benzeri faaliyetlerinin sınırlarına değinilmekte, ülkemiz düzenlemeleri ile karşılaştırmalar yapılmaktadır. Üçüncü bölümde, geçerli olan düzenlemeler ve mevcut uygulamalar bağlamında öneriler sıralanmaktadır. Sonuç bölümünde ise üç temel bölümden çıkarılabilecek ana fikir özet olarak ortaya konulmaktadır.

İşlenen konu çok yeni sayılabilecek düzenlemelere dayalı olduğundan, literatürdeki kaynaklar kısıtlıdır.

1. Türk Sermaye Piyasasında Gazetecilerin Haber ve Yorum Aktarımını İlgilendiren Düzenlemeler

1.1. Yasa Düzeyinde Normlar ve İçerikleri

Modern Türk sermaye piyasasının ilk yasal zeminini oluşturan 2499 sayılı kanunda bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığının caydırılmasına dair özel bir hüküm yer almamaktadır. Bu bağlamda Türk sermaye piyasası mevzuatına ilişkin ilk hüküm, 13.05.1992 tarihinde yayımlanan 3794 sayılı kanun ile getirilmiştir. Bu kanun ile getirilen hüküm aynen

şöyledir: “Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, yalan, yanlış, yanıltıcı, mesnetsiz bilgi veren; haber yayan; yorum yapan ya da açıklamakla yükümlü oldukları bilgileri açıklamayan gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri ve bunlarla birlikte hareket edenler,..., Fiilin mahiyet ve önemine göre birlikte veya ayrı ayrı hükmolünmek üzere 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 500 milyon liradan 1 milyar liraya kadar ağır para cezası ile,..., cezalandırılırlar.” Bu hüküm, ceza miktarının artırılması dışında içerik olarak 2012 sonunda yapılan köklü değişikliğe kadar aynı kalmıştır.

YSPKn ile 2012 yılı sonunda yapılan değişiklik öncesi geçerli olan 2499 sayılı SPKn’nun 47’nci maddesinin birinci fıkrasının A-3 bendi hükmü aynen şöyleydi: “Diğer kanunlara göre daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde; Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, yalan, yanlış, yanıltıcı, mesnetsiz bilgi veren, haber yayan, yorum yapan ya da açıklamakla yükümlü oldukları bilgileri açıklamayan gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri ve bunlarla birlikte hareket edenler,..., iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

YSPKn’nun 107’nci maddesinin ikinci fıkrası ise aynen şöyledir: “Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi veren, söylenti çıkaran, haber veren, yorum yapan veya rapor hazırlayan ya da bunları yayanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.” YSPKn, bu maddeyi de içeren suçlar için “Piyasa Dolandırıcılığı” tanımını yapmıştır². Sektörde ve literatürde, bilgi kullanılmasına dayalı olduğu için burada ele alınan madde hükmüne “bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı” denilmektedir.

² Sektörde geçmişte bu konuda kullanılan tek kavram, kanunda hiç geçmese de, “manipülasyon”du. Uygulamada görüldüğü üzere, SPK tarafından yapılan suçlamalar sonucu görülmekte olan davalarda meşru bir finansal faaliyet olan “spekülasyon” ile “manipülasyon” karıştırılabilmekte idi. Hatta bu karışıklığa dayalı davalı savunmaları ile duruşmalarda şüphe oluşturulmaya çalışıldığı ileri sürülmekte olduğundan, SPK isabetli bir yaklaşımla, bu tür suçlara uygun bir adlandırma yaparak “piyasa dolandırıcılığı” demiştir. Böylece, bu eylemlerin dolandırıcılık benzeri eylemler olduğuna işaret edilmek istenmiştir. Benzer bir adlandırma “bilgi suiistimali”dir.

YSPKn'da gazetecilik mesleği açısından haber yapılırken veya yorum yapılırken bir sermaye piyasası aracının fiyatını, değerini veya yatırımcıların bu yatırım aracına dair kararlarını etkileme amacı taşıyan;

- Yalan, yanlış veya yanıltıcı; bilgi vermek,
- Yalan, yanlış veya yanıltıcı; söylenti çıkarmak
- Yalan, yanlış veya yanıltıcı; haber vermek,
- Yalan, yanlış veya yanıltıcı; yorum yapmak,
- Yalan, yanlış veya yanıltıcı; rapor hazırlamak,
- Bu içerikteki bilgi, söylenti, haber, yorum ve raporları yaymak,

suçun maddi unsurları arasında sayılmıştır. Anılan düzenleme, ağırlıklı olarak mesleği habercilik olanları yakından ilgilendirmektedir. Zira gazeteciler gibi haber aktaran veya belirli olayları yorumlayarak okuyucularını bilgilendirmeye çalışanların temel malzemesi bir konuya dair ortaya çıkan bilgilerdir.

Gazetecilik mesleği, ekonomik ve finansal konularda haber yapılırken, uzmanlık gerektirmektedir. Aynen, güvenlik bürokrasisinde, mali suçlarla ilgili yetişmiş polisler gibi, ekonomi ve finans alanında gazetecilik yapanların asgari ekonomi ve finans bilgisi olduğu kabul edilmektedir. Bu bağlamda ekonomik ve finansal konulara dair haber ve yorumlar, kuru söylentiye dayanmamakta, belirli sayısal verilerle ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, örneğin halka açık bir şirkete dair yeni bir bilgi ortaya çıktığında, bu bilginin doğruluğunu teyit etmek bir gazeteci için olağan bir yaklaşımdır. Çünkü halka açık bir şirketin tüm verileri kamuyu aydınlatma kapsamında duyurulmaktadır. Kamuya duyurulmadığı halde söylenti olarak ortaya çıkmış önemli nitelikteki bilgilerin de kabul edilerek veya reddedilerek kamuya açıklanması zorunluluğu vardır. Bu durumda, payları sermaye piyasası aracı olan böyle bir şirket hakkında olumlu ya da olumsuz bilgilerin söylenti olarak ortaya çıkması halinde, gazeteciler, bunları doğrudan haber olarak yaymak yerine, doğruluğunu araştırdıktan sonra ele almayı öngörmelidirler. Zira rakip konumdaki pek çok şirket, birbirlerini rekabette geçmek üzere bir takım söylentiler ortaya atmış olabilir. Ya da “doldur boşalt” benzeri bir piyasa dolandırıcılığını söylenti çıkararak uygulamaya çalışanlar olabilir. Bu olasılıkların sorumlu bir gazeteci tarafından dikkate alınması beklenmektedir.

Sorumlulukla ilgili tüm bu yorumlarımız, ideal bir gazeteciliği yansıtmakla birlikte, sorumsuz gazetecilerin eylemlerinin bu madde kapsamına girmesi de birden çok şarta bağlanmıştır. Öncelikle, bu madde

bir ceza normudur ve tanımlanan suç için genel kast şartı vardır. Gazetecinin suçlanabilmesi için, bilerek ve isteyerek maddede sayılan eylemlerde bulunması gerekmektedir. Örneğin, bir halka açık bankanın değerini bilinçli olarak düşürecek mahiyette haberler yapan bir gazeteci, bu suç kapsamında değerlendirilebilecektir. Bu tür bir haberin tekzip edilmesine ragmen hala yayınlanmaya devam edilmesi kastla hareket edildiğini ispatlamada bir bulgudur (Memiş & Turan, 2015, s. 210).

Genel kastın yanında “amaç” unsuru ile belirlenen özel kast şartı vardır. Bu şart mevcut delil ve bulgularla ispatlanamazsa suç isnadında bulunma imkanı da yoktur (Memiş & Turan, 2015, s. 210). Amaç unsuru, YSPKn ile getirilmiştir. Bu açıdan denilebilir ki, YSPKn daha önceki benzer ceza normuna göre gazeteciler lehinedir. Eski ceza normunda, amaç unsuru olmaksızın genel kast unsuru ile suçlamada bulunmak Sermaye Piyasası Kurulu (SPKr) açısından mümkündü. YSPKn’nda ise, SPKr tarafından suçlama yapılabilmesi için “amaç” unsurunu da gösteren delillerin varlığı gereklidir. Bu bağlamda, eski SPKn’nun muadil hükmüne göre, sadece bilerek ve isteyerek “*Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, yalan, yanlış, yanıltıcı, mesnetsiz bilgi veren; haber yayan*” bir gazeteci suç işlemiş olmaktadır. Bu suç için, bir gazetecinin verdiği haberin doğru olduğu konusunda ispatlayıcı delilleri olmadığını ve haberin kısmen de yanlış bilgiler içerdiğini bilmesi suçlanması için yeterliydi. Örneğin böyle bir durumda, kaynağında yalanlanmış bir söylentinin gerçekmiş gibi haber yapılması, cezai norm bağlamında hukuk tarafından korunmamaktaydı. Ancak YSPKn, gazeteciler lehine bir adım daha ileriye giderek “amaç” unsurunu suç unsuru olarak eklemektedir. Bu durumda, söylenti ve yalan haberin, aynı zamanda;

- Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını,
- Sermaye piyasası araçlarının değerlerini,
- Yatırımcıların kararlarını,

etkilemek “amacıyla” üretilmiş olması gerekmektedir. Bu durumda, SPKr denetçisi, haberin gerçeği yansıtmadığınının gazeteci tarafından bilindiğini ispatlamanın yanında gazetecinin özel amacının örneğin halka açık şirketin borsadaki pay fiyatlarını düşürme, şirketin değerini azaltma gibi bir amacı olduğunu ispatlaması gerekmektedir.

YSPKn’nun bu yaklaşımı isabetlidir. Çünkü kanunun temel amacı sermaye piyasasında düzeni korumaktır. Bu düzende, özellikle halka

açık şirketler göz önündedir ve bu tür şirketler söylenti ve iftira benzeri ithamlarla yıpratılmaya karşı hassastır. Özellikle de halka açık şirket bir banka ise, hassasiyet iki kat değil belki de on kat artacaktır. Böyle bir hassasiyetin güçlü bir kanun normu ile korunması gereklidir. Ancak bu gereklilik, gazetecilik mesleğini yapmaya engel olmamalıdır. Bu nedenle, SPKr tarafından suçlama yapmadan önce gazetecilerin amacı da sorgulanmalı ve elekten geçirilmeli, ancak bu süreçten sonra suçlama yapma imkanı olmalıdır. YPSKn hükmü, bu bağlamda, genel kast yanında amacı da sorgulamayı gerektirdiğinden, maddenin teknik içeriği bağlamında gazetecilere önemli bir korunma kalkını sağlamıştır.

Ancak belirtmeliyiz ki, bir siyasi hareketin uzantısı ve destekçisi olarak gazetecilik mesleğinde bulunanların, bu siyasi hareketi desteklemek amacıyla yaptıkları haberler, örneğin rakip bir siyasi düşünceye yakın halka açık şirketleri hedef aldığı anda, suç kastı kolaylıkla görülebilmektedir. Aynı gazetecinin aynı konuda, olağan habercilikten öte, sürekli aynı yıpratıcı haberleri yapması, suç kastı açısından önemli bir delil olacaktır. İhtimal dahilindeki böyle bir durumda, failin ilk kastı halka açık şirketi yıpratmak, böylece değerini düşürmek iken ikinci kastı ve nihai hedefi destekçisi olduğu siyasi hareketi korumak ya da güçlendirmek olabilir. Bu tablo, genel ve özel kastı barındıran bir eyleme işaret eder mahiyettedir.

YSPKn ile getirilen 107'nci maddenin ikinci fıkrası, SPKr'na suçlama yapma konusunda daha hassas olma, daha fazla delil toplama, birkaç katmanlı inceleme yapma yükümlülüğü getirmekle, Yıldırım (2014) yazısında ifade edildiğinin aksine, iyi niyetli ve sorumlu gazeteciler lehine önemli teknik değişimlere uğramıştır. Öte yandan, söz konusu madde, sermaye piyasasının gerçeklerine uygun olarak, daha önce sadece sermaye piyasasının değeri ile bağlantılı giden cümleyi üçlü bir yapı ile genişleterek, fiyat, değer ve yatırımcıların kararları olarak sıralamıştır. Bu tür genişletme, maddenin gazeteciler lehine olduğu yorumuna engel değildir. Çünkü, madde için getirilen teknik değişikliklerdeki SPKr'nun ispatlama sorumluluğundaki artış, bu üçlü unsurun herbirisi için geçerli olacaktır. Bir başka ifade ile SPKr denetçisi, bir gazete haberinin örneğin, sermaye piyasası aracının değerinde etkili olup olmayacağını objektif verilerle ortaya koymak durumundadır. Sonra, gazetecinin genel kastını ispatlamak durumundadır. Daha sonra ise, gazetecinin özel kastını ispatlamak durumundadır. Bu süreçler, fiyat ve yatırımcı kararlarını etkileme unsurlarından herhangi biri için de yapıla-

bilir³. Fiyat, değer ya da başka hangi unsur olursa olsun, SPKır çok katmanlı incelemeler ile somut deliller ortaya koyamadığı sürece, bir suç isnadında bulunamayacaktır. Bu bağlamda, YSPKn ile getirilen ve gazetecileri de ilgilendiren ceza normları, birden çok nedenle iyi niyetli ve sorumlu gazeteciler lehinedir.

Öte yandan, YSPKn'nun yukarıda ele alınan söz konusu suç tanımına 6637 sayılı kanunla yeni bir unsur eklenmiştir⁴. Yeni unsur "...*bu suretle menfaat sağlayanlar*" ifadesidir. Artık bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı, menfaat unsuru olmaksızın işlenemeyecek bir suçtur. Bu bağlamda, gazeteciler lehine bir adım daha iyileştirme sağlanmıştır. Pek çok dengeyi içinde barındıran bu ceza normunun kötü niyet ve meslek dışı bir yaklaşımı olmayan gazeteciler lehine olması, basın özgürlüğü açısından olumludur. Ancak kötü niyetli gazeteciler söz konusu ceza normunun son haliyle dahi korunma altında değildir. Zira menfaatin türü kanun normu ile belirtilmemiştir. Gazetecilik mesleği ile bağdaşmayan içerikte, bir halka açık şirketin değerini düşürmeye odaklanmış haberler yapılması, gazetecinin çalıştığı gazeteden maaş alması nedeniyle bu suç kapsamında değerlendirilebilecektir. Özellikle de bir siyasi hareketin destekçisi olan bir sözde gazetecinin muhalif bir düşünceye yakın halka açık şirkete yönelik yıpratıcı haberleri ısrarla üretmesi, yaptığı bu haberler, yaklaşımı ve siyasi harekete desteği nedeniyle çalıştığı gazetede tutunmaya çalışması ve böylece maaş alması hatta yaptığı haberler nedeniyle ödüllendirilmesi, birer menfaat unsurudur. Nitekim AB'nin "Directive on Criminal Sanctions for Market Abuse-2014" (MAD-2014) ile tanımlanan bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığında maddi kazanç olan "profit" dışında "an advantage" yani "herhangi bir fayda", suçun unsurları arasında sayılmaktadır.

³ Tereddütleri gidermek için şunu belirtmek gerekir ki, maddede sayılan her bir unsur ayrı bir suç konusu olabilecek durumdadır. Örneğin sadece sermaye piyasası aracının fiyatıyla bağlantılı yalan içerikli bir söylenti çıkarmak suçun maddi unsuru olan kombinasyon sonuçlarından biridir. Bir başka kombinasyon, örneğin, sadece sermaye piyasası aracının değerı ile buna bağlı yanlış bir haber vermek olabilir.

⁴ YSPKn Madde 107 (2): (Değişik: 27/3/2015-6637/11 md.) "Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi veren, söylenti çıkaran, haber veren, yorum yapan veya rapor hazırlayan ya da bunları yayan ve bu suretle menfaat sağlayanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar."

YSPKn'nun 107'nci maddesinin ikinci fıkrasına “*bu suretle menfaat sağlayanlar*” ifadesi eklenmesi, iki açıdan eleştiriye açıktır: Birincisi, menfaat unsuru olan suçlarda, cezalar arasında “elde edilen menfaatin” belirli bir katı da adli ceza olarak suçla birlikte kanuna eklenmelidir. Zira, menfaatin tespit edilebildiği suçlarda, elde edilen haksız menfaati de birkaç katı ile ülke hazinesine iade ettirme yaklaşımı vardır⁵. Bu yaklaşım bu suçta benimsenmemiş, cezalandırma YSPKn sistematığına göre eksik kalmıştır. Nitekim bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığının benzeri olan işlem bazlı piyasa dolandırıcılığında, “*Ancak, bu suçtan dolayı verilecek olan adli para cezasının miktarı, suçun işlenmesi ile elde edilen menfaatten az olamaz.*” kuralı varken, bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığına menfaat şartı konup bu menfaatin en azından menfaat tutarı kadar hazineye iade ettirilmeme düşüncesi eksiktir. Bu eksiklik, aynı kanunda, benzeri suçların cezalarının da dengesiz olmasına yol açmıştır⁶. Öte yandan, MAD-2014 ile tanımlanan bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığında “an advantage or profit (bir avantaj veya kar)” şartı yer almakla birlikte cezalandırmanın etkin, caydırıcı ve eyleme uygun (proportionate) olması gerektiği vurgulanmakta, MAD-2014'te bu yaklaşım üye ülkelere tavsiye edilmektedir.

İkinci eleştiri, MAD-2014 çerçevesinde, bu suçta ve benzeri piyasa düzenini koruyucu suçlarda, AB direktiflerine uyum sağlanması hedefleri çerçevesinde bir yaklaşım imkanı varken bu imkan göz ardı edilmiş, AB direktiflerine uyum dikkate alınmamıştır⁷.

Buradaki yorumlarımız gazeteciler üzerine odaklanmış olsa da, bu fiiller, herkes tarafından işlenebilir. Ancak, gazetecilerin farkı, okuyucu kitlesi ile hergün karşı karşıya olduklarından ve haber aktarma işi ile hergün meşgul olduklarından fiili durumda, bu suçtan uzak durmalarında

⁵ Ekonomik ve finansal suçlarda İngilizce literatürde elde edilen haksız kazancın iadesi için “disgorgement” kavramı kullanılmaktadır. Bu uygulama, pek çok açıdan isabetlidir. İsbetli bir yönü de, yasal olmayan bu tür gelirlerin “kara para aklama”ya konu olmasının önlenmesi olabilir. Bir başka isabetli yön de, suçun tespiti ile elde edilen tüm menfaatin tespit edilebilmesinin genellikle mümkün olmamasıdır.

⁶ Bu tür eksiklikler, ideal bir kanun tasarımı açısından önem taşımaktadır. Yoksa, söz konusu kanun maddesinin uygulanmasına bir engel taşımamaktadır.

⁷ MAD-2014 ile AB, üye ülkelerde piyasa dolandırıcılığının cezasının asgari dört yıl hürriyeti bağlayıcı ceza ile standarda bağlanmasını tavsiye etmektedir.

kamu yararının yüksek olması, aksi durumda ise, risklerin sektör açısından yüksek olmasıdır.

1.2.Alt Düzenleme Normları

YSPKn, piyasa düzenini koruma ve sermaye piyasası araçlarına dair piyasaların adil, etkin ve istikrarlı işleyişini sağlama amaçlarına uygun olarak, kanun normu düzeyinden farklı olarak tebliğ normları ile düzenleme yapmıştır. Bu düzeyde düzenleme yapılması hem yerel piyasa gerçeklerine, hem yerel hukuk sistematığına hem de AB direktiflerine uygunluk taşıması bakımından isabetlidir.

SPKr tarafından bu konuda yapılan alt düzenleme “Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği”dir. Kısaca PBE Tebliği olarak adlandırılabilen bu tebliğ, daha önce Türk hukukunda olmayan yeni kavram ve kurallar getirmiştir. PBE Tebliği, piyasa bozucu eylemleri dört gruba ayırmış, “İletişim veya haberleşme yoluyla işlenen piyasa bozucu eylemler” başlığı ile gazetecileri de ilgilendirebilecek hükümler koymuştur. Bu gruptaki eylemler şunlardır:

a) Sermaye piyasası araçlarının fiyatları, değerleri veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikte veya bunlara etki edebilecek piyasa göstergelerine ilişkin olarak yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi vermek, söylenti çıkarmak, haber vermek, özel durum açıklaması yapmak, yorum yapmak veya rapor hazırlamak, piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

b) Yukarıda birinci maddede belirtilen hususların yalan, yanlış veya yanıltıcı olduğunu bilen yahut bilmesi gerekenler tarafından yayılması piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

c) SPKr'nun özel durumların açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri kapsamında açıklamakla yükümlü olunan, sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki bilgilerin açıklanmaması piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

d) Sermaye piyasası araçları hakkında gazete, televizyon, internet veya benzer nitelikte kitle iletişim araçları kullanarak yorum veya tavsiyede bulduktan sonra, yorum veya tavsiyesini değiştirinceye kadar veya her halükarda 5 iş günü içerisinde, alım veya tut tavsiyesi verdiği halde satmak ya da satım tavsiyesi verdiği halde almak piyasa bozucu

eylem olarak değerlendirilir (Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği, VI-104.1, 2014).

Yukarıda anılan eylemler, bir piyasa suçu olarak bilinen bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı suçu ile belirlenmiş fiillerle benzerdir.

PBE Tebliği, ekonomi ve finans basını üzerinde de etkili olabilecek bir içeriğe sahiptir. Zira suç işleme kastı içermese bile, yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi vermek, söylenti çıkarmak, haber vermek, yorum yapmak piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir. Ancak, gazetecilerin basın meslek ilkeleri ve etiğine uygun olarak yürüttükleri mesleki faaliyetleri;

a) Haber veya yorumların yayımlanmış olmasından dolayı doğrudan veya dolaylı olarak haksız menfaat temin edilmemesi,

b) Haber veya yorumların bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı suçlarından herhangi birini işleyen şahıslarla anlaşmalı olarak ya da bu şahısların yönlendirmesiyle yayımlanmamış olması,

c) Haber veya yorumların yayımlanmasından önce ilgili sermaye piyasası aracında işlem yapılmaması veya bu hususların başkalarına aktarılmaması

şartıyla piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilmez (Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği, VI-104.1, 2014). Bu ayrımlar, “kabul edilmiş uygulamalar” kapsamındadır. Bir başka ifade ile, bu ayrımın yapılması, gazetecilik mesleğini yapanlar ile sözde gazetecilik yaparken sermaye piyasasından haksız menfaat elde etmeye çalışanlar arasında ayırım yapmaktadır. Bu yaklaşım, piyasa gerçeklerine de AB Direktiflerine de uygundur.

PBE Tebliği’ne göre gazetecilerin, sermaye piyasasını ilgilendiren konularda haber yaparken, haber yaptıkları konu ile bağlantılı dolaylı ya da doğrudan bir menfaat sahibi veya işlem sürecinde rol sahibi olmaması beklenenecektir. Özellikle halka açık şirketlerle ilgili haber yapan gazetecilerin, daha fazla reklam alma motivasyonu ile mesnetsiz ya da abartılı haberlere yer vermesi durumunda, halka açık şirketin itibarını eski düzenlemelerle korumak gücü. PBE Tebliği, gazetelerin kendi aralarında rekabet, daha fazla reklam alma, belli kesimlere mesaj verme kaygıları ile özellikle halka açık şirketlerle ilgili abartılı, mesnetsiz, yanıltıcı haberler yapmasına karşı piyasa disiplini koruma açısından ihtiyaç durumunda idi. Bu yönüyle, PBE Tebliği sermaye piyasası araçlarına dair bilgi kirliliğini azaltma potansiyeline sahiptir.

Bu düzenleme, ayrıca, ekonomi ve finans basınında çalışanların, daha dikkatli ve özenli haber toplamalarını ve yorum yapmalarını sağlayacağından, daha nitelikli gazeteciliği teşvik edebilecek, siyasi etki ya da patron baskısı ile haber yapmaya karşı gerçek gazetecileri mesleki olarak disipline sevk edebilecek objektif kurallar içermektedir.

Birebir görüşmelerden bilindiği üzere, Türkiye'de bazı şirketler halka açıldığında negatif yönlerle daha fazla basında yer alma, eleştirilere hatta çekişmelere konu olma ve itibar kaybetme riski ile halka açılmaktan çekinmektedir. Ancak, PBE Tebliği ile birlikte, bu risk düşük düzeyde kalacaktır. Bu durum, halka açılma ve sermaye piyasasının gelişimi önündeki bir engelin de zamanla ortadan kalkması demektir.

2. Avrupa Birliği Düzenlemelerine Göre Gazetecilerin Haber ve Yorum Aktarımında Sınırlar

2.1. Türk Sermaye Piyasası Düzenlemelerinin AB Direktiflerine Uyum Düzeyi ve Düzenleme Arbitrağı

Avrupa Birliği, piyasa düzenini sağlamaya yönelik olarak 2014 yılında piyasa bozucu eylemler üzerine "Market Abuse Regulation" (MAR, Regulation No 596/2014) başlıklı Haziran 2016'da yürürlüğe girecek yeni bir düzenleme yapmıştır (Daily News-12.06.2014, 2014). MAR, yürürlükte bulunan 2003/6/EC "Market Abuse Directive" düzenlemesini ortadan kaldıracaktır (Regulation EU No 596/2014 of The European Parliament and of The Council, 2014). AB ayrıca, üye ülkelerde cezai yaptırımları bir standarda bağlayabilecek MAD-2014 düzenlemesi yapmıştır (Daily News-12.06.2014, 2014). Her iki yenilik, AB Parlamentosu ve Konseyinin 16.04.2014 tarihli düzenlemesidir (Daily News-12.06.2014, 2014). AB tarafından 2014 yılında yapılan yeni piyasa bozucu eylemler düzenlemeleri yeni bir rejim olup Türkiye'yi de etkileyebilecek uzantılara sahiptir. Olası etkilerden biri, AB uyum süreci bağlamında Türk sermaye piyasası düzenlemeleri AB'nin paralel düzenlemelerine uyumlu olacağından, Türk sermaye piyasasında özellikle piyasa suçlarında öngörülen cezanın alt sınırının dört yıla çıkarılması beklenecektir⁸. Bunun için öngörülen tarih 04.07.2016'dır (Directive on Criminal Sanctions for Market Abuse, 2014). Bu geçiş sürecinde, hürri-

⁸ Mevcut durumda piyasa suçlarında (piyasa dolandırıcılığı ve bilgi suistimali) hürriyeti bağlayıcı cezanın alt sınırı iki yıldır.

yeti bağlayıcı yaptırımlar bakımından daha düşük cezalar öngören Türk sermaye piyasası ile AB düzenlemelerini uygulamaya geçiren üye ülkelerin sermaye piyasaları arasında düzenleme arbitrajı oluşacaktır. Bu durumda bu arbitraj, Türk finansal piyasaları lehine ama düzenlemeyi uygulamaya koyan AB üyesi ülke aleyhine olacaktır. Öte yandan, cezai yaptırımlar yargı mercilerinde sonuçlandırıldığında, daha tarafsız ve daha uzman mahkemelerin bulunduğu ülkeler arasında da algı ve etki farklılaşması oluşacak, bu da cezalar aynı olsa bile, fiili düzenleme arbitrajı doğmasına yol açacaktır.

Düzenleme arbitrajının olabildiğince azaltılması, tutarlı politikalar izleyen ülkelerin ve çok uluslu kuruluşların üzerinde durduğu bir konudur. AB üyesi ülkeler için yapılan yeni düzenlemeler, ülkemiz ile AB üyesi ülkeler arasındaki düzenleme arbitrajını da ülkemiz lehine azaltacak durumdadır. Zira piyasa aktörleri, özellikle yabancı bir ülkede yatırım yaptıklarında daha fazla çekindikleri yaptırım, hapis cezası ile sonuçlanan yaptırımlardır. Bunlar hürriyeti bağlayıcı olduğundan daha caydırıcıdır. Geçmişte ülkemizde hürriyeti bağlayıcı cezalar ön plandayken AB üyesi ülkelerde idari yaptırımlar ön plandaydı. Ancak 2012 sonunda YSPKn ile yapılan düzenlemeler ve 2014'te AB bünyesinde yapılan düzenlemeler sonrası durum tersine dönmüştür. Bu nedenle, YSPKn ile benimsenen piyasa suçlarını ve piyasa bozucu eylemleri azaltma rejimi, AB'de benimsenen rejime göre yabancı yatırımcılara daha cazip gelecek mahiyettedir. Bu bağlamda hem daha etkili sonuçlar alınabilecek bir rejim benimsenmiş olması hem de AB üyesi ülkelere göre düzenleme arbitrajının Türkiye lehine olması bakımlarından yeni rejim Türk sermaye piyasasının göreceli olarak cazibesini artıracak niteliktedir. Ancak kısa vadede cazip görünen bu durum, kendi yerel sorun ve ihtiyaçlarımız açısından ideal değildir ve uzun vadede olumsuz etkilere açıktır.

2.2. Gazetecilere Yönelik AB Sermaye Piyasası Direktiflerinde Temel Normlar

PBE Tebliği ile gazetecilerin meşru faaliyetlerinin kapsama girmemesi için sayılan özel durumlar, "Market Abuse Directive-2003" (MAD-2003) ile paraleldir. Temel kriterler, mesleki bir faaliyet kapsamında yapılan haber ve yorumlar olması ve dolaylı ya da doğrudan bir menfaatin söz konusu olmamasıdır. Önemli bir konu, sadece PBE Tebliği kapsamında gazeteciler için kabul edilmiş uygulamaların sayılmış

olmasıdır. Suç tanımlamalarının sonrasında YSPKn ile sayılan kabul edilmiş uygulamalar arasında gazeteciler yer almamaktadır⁹. Ancak bu hatalı bir düzenleme tasarımı değildir. Zira bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı suçunun ispatı yapılırken, şüphelinin kastı çok aşamalı olarak araştırılmakta, yapılan haberlerin habercilik kastı ile mi yoksa ceza normunda sayılan amaçlara yönelik mi olduğu araştırılmaktadır. Oysa PBE Tebliği normlarında kasıt şartı aranmamakta, kastın araştırılmasına gerek olmamaktadır. Zira PBE Tebliğine aykırılık suç değil kabahattir¹⁰. Bu bağlamda, gazeteciler için sadece PBE Tebliği ile kabul edilmiş uygulamalar tanımı yapılması isabetlidir.

MAD-2003'te gazetecilere atıf yapılmakta ve bu meslek grubunun bahsi geçmektedir. MAD-2003 yerine gelecek olan MAR ile düzenleme altına alınan "kabul edilmiş uygulamalar" maddesinde özel olarak gazetecilerden bahsedilmemekle birlikte daha genel kurallarla gazeteciler dahil her meslek grubunun işlemlerinin meşru gerekçelere göre olup olmadığı, bu değerlendirmenin de ilgili otoritelerce tasarlanması gerektiğine vurgu yapılmaktadır¹¹. Piyasa dolandırıcılığını suç olarak tanımlayan MAD-2014'te de kabul edilmiş piyasa uygulamaları için MAR düzenlemesinin ilgili maddesine atıf yapılmakta, yani MAR ile benimsenen yaklaşım sürdürülmekte, ayrı ya da özel bir tanımlama yapılmamaktadır.

⁹ Bu konudaki YSPKn hükmü şöyledir:

Bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı sayılmayan hâller

MADDE 108 – (1) Aşağıdaki hâller bilgi suistimali veya piyasa dolandırıcılığı sayılmaz:

a) TCMB ya da yetkilendirilmiş başka bir resmî kurum veya bunlar adına hareket eden kişiler tarafından para, döviz kuru, kamu borç yönetim politikalarının uygulanması veya finansal istikrarın sağlanması amacıyla işlem yapılması

b) Kurul düzenlemelerine göre uygulanan geri alım programları, çalışanlara pay edindirme programları ya da ihraççı veya bağlı ortaklığının çalışanlarına yönelik diğer pay tahsis edilmesi

c) Kurulun bu Kanun kapsamındaki fiyat istikrarını sağlayıcı işlemlere ve piyasa yapıcılığına ilişkin düzenlemelerine uygun olarak icra edilmeleri kaydıyla, münhasıran bu araçların piyasa fiyatının önceden belirlenmiş bir süre için desteklenmesi amacıyla sermaye piyasası araçlarının alım veya satımının yapılması yahut emir verilmesi veya emir iptal edilmesi.

¹⁰ Kabahat, suçtan farklı bir kavramdır. Kabahat kavramından; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır (Kabahatler Kanunu, 2005).

¹¹ Bkz. MAR-2014, Madde 13 (Accepted market practices).

Yine MAD-2014, YSPKn ile benimsenen ve 108'nci madde ile belirlenen bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı sayılmayan hallere benzer içerikte ayırım yapmıştır.

3. Öneriler

3.1. Düzenlemelerle İlgili Öneriler

YSPKn bir bütün olarak aynı konudaki eski kanunlara göre daha dengeli ve etkili bir sistematığe sahiptir. Ancak bu sistematik de geliştirmeye açıktır. Geliştirilmesinde yarar olan konulardan biri, caydırıcılığın artırılması açısından, bu suçlarda MAD-2014'e uygun olarak cezaların artırılmasıdır. İlk haliyle bir ila üç yıl cezaya konu olabilen bu suçlar daha sonra iki ila beş yıl olarak belirlenmiş olsa da, bu seviyedeki cezaların ertelemeye takılması ve sonuç doğurmaması nedeniyle istenen düzeyde caydırıcılığı bulunmamaktadır. Bu da korunması gereken kesimin yeterince korunamaması demektir. Bu durumun bir sonucu, caydırılması gerekenlerin caydırılmamasıdır. Bir başka sonuç da suç olarak tanımlanmış ama caydırıcı cezası olmayan haksız fiillerin işlenmesi, adli iş yükünü artırırken ters fonksiyon üretebilmektedir. Diğer bir ifade ile, ideal güven ortamı oluşturamazken adli vakalarla adli makamlar ve SPK'r gibi otoriteler sonuçsuz işlere mahkum edilerek asli amaçlarından uzaklaştırılabilmektedir. Oysa gerçekten caydırıcı cezaları olan haksız fiiller, hedef kitlede piyasa düzenine zarar verici davranışları engelleyeceği gibi güçlü bir güven ortamı oluşturabilecektir. Esasında, suç ve ceza normlarının amacı da budur. Açıkça amaç, çok sayıda kişiyi yakalayıp suçlamak değil, suç sayılan fiillerin caydırılması, bu fiillerin işlenmesinin önüne geçilmesidir. Bu bağlamda, Türk hukukunda alt sınırı iki yıl olan cezalar ile üç yıl olan cezaların, erteleme bakımından farklı rejime tabi olması nedeniyle, söz konusu suçların cezası, yerel hukuk bağlamında alt sınır olarak üç yıl, yeni AB normalerine uygunluk bakımından ise dört yıl olmalıdır.

Öte yandan getirilen menfaat şartı korunmak isteniyorsa, YSPKn madde 107/(1)'e uygun olarak *"..bu suçtan verilecek olan adli para cezasının miktarı, suçun işlenmesi ile elde edilen menfaatten az olamaz."* cümlesi eklenmelidir. Hatta bu tür suçlarda tüm menfaatin tespitinin çoğunlukla fiilen imkansız olması nedeniyle, adli para cezası olarak elde edilen menfaatin birkaç katı ceza konulması isabetli bir yaklaşım olabilir.

3.2. Uygulamalarla İlgili Öneriler

Düzenlemeler ne kadar iyi tasarlanırsa tasarlansın, sonucu uygulama belirler. Söz konusu kanun normlarının SPKr tarafından takip edilmesi ve SPKr'nun başvurusu olmaksızın suçlama yapılamaması nedeniyle, uygulama SPKr tarafından belirlenmektedir. Bu bağlamda SPKr'nun iki önemli özelliği ön plandadır: 1) Teknik kapasite 2) Özerklik. Esasında özerklik ile teknik kapasite birbirine bağlıdır. Bunlardan herhangi birinin yokluğu diğerini de anlamsız kılar. Örneğin teknik yeterliliği olmayan özerk bir kurum, rotasız gemi gibidir, neyi nasıl yapacağını kestiremez, bilemez. Özerklik olmadığı durumda ise, teknik kapasite, amacı dışında veya yanlış kullanılan bir silah gibi siyasetin elinde oyuncak haline gelebilir ve ters fonksiyon üretmeye başlar. Özerklik konusu, ayrı bir akademik makale konusu olarak ele alınabilecek kadar önemlidir.

SPKr, teknik kapasite olarak AB'nin ya da ABD'nin ve gelişmiş diğer ülkelerin muadil otoritelerinden geride olmadığı gibi bazı konularda daha ileri düzeydedir. Bu bağlamda, SPKr'nun teknik kapasitesini güçlendirmeye devam etmesi, doğru bir polikanın devam ettirilmesi ne kadar doğru ise o kadar uygundur.

Uygulama konusunda, atılabilecek önemli adımlardan biri, yapılan düzenlemelerin yaygın tanıtıma tabi tutulmasıdır. Böylece, daha geniş kitlelerin bilinçlenmesi sağlanmış olacaktır. Bu makale ile yapılmaya çalışıldığı üzere, düzenlemelerin daha iyi anlaşılabilmesi için, akademik ya da akademik olmayan yayınlar yapılabilir, bu tür yayınlar teşvik edilebilir. Ya da ilgili kesimlerle dar kapsamlı da olsa bilgilendirici toplantılar yapılabilir. Örneğin, sadece gazetecilere, bu makalenin içeriği kadar bilgi verilmesi, ekonomi ve finans gazeteciliği işiyle uğraşanları aydınlatıcı olacaktır. Böyle bir yaklaşım, SPKr'nun stratejik bir yaklaşımla ilerideki iş yükünü azaltabilir ve gazeteciler de daha kaliteli ekonomi ve finans haberleri üretmede daha yüksek motivasyon kazanabilirler.

SONUÇ

Türk sermaye piyasasında, bilgi yoluyla piyasa düzeninin bozulmasını önlemeye yönelik münhasır bir norm getirilmiştir. Bu norm, 1992 yılından beri yürürlükte iken 2012 sonunda tümüyle değişen 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, yerini 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na (YSPKn) bıraktığında içerik olarak değişikliğe uğramıştır. Son olarak, 27.03.2015 tarihinde çıkarılan bir yasa ile YSPKn ile getirilen söz konusu normda da değişikliğe gidilmiştir. Gazetecileri de ilgilendiren bu yasa maddesinin son şekli şöyledir (Madde 107/(2)): “*Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi veren, söylenti çıkaran, haber veren, yorum yapan veya rapor hazırlayan ya da bunları yayan ve bu suretle menfaat sağlayanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.*”

YSPKn'nun bu maddesi ekonomi ve finans alanında uzmanlaşan, özellikle de sermaye piyasası haberleri yapmaya çalışan gazetecileri yakından ilgilendirmektedir. Anılan kanun maddesi, gazetecilerin sermaye piyasası araçları ile bağlantılı haberlerinde sınırlar koymaktadır. Bu sınırlar, sermaye piyasası aracı çıkarmış şirketleri korumaya yaramakta, nihai olarak da sermaye piyasası düzenini korumayı ve genel güven seviyesini artırmayı hedeflemektedir. Bu sınırlara bilinçli olarak uyulmaması ise, ağır cezai yaptırımlara tabidir.

YSPKn ile sermaye piyasasında bilgi aktarımı bağlamında getirilen yeni madde, hukuk tekniği açısından gazeteciler lehine ve eski muadil maddeye göre iyi niyetli gazetecileri koruyucudur. Bir başka ifade ile YSPKn'nun 107/(2) maddesi hükmü, eski şekline göre, mesleki faaliyetlerinde iyi niyetli gazeteciler ile kötü niyetli gazetecileri ayırma konusunda çok katmanlı bir ispat süreci ile daha içerikli şekle dönüştürülmüştür. Yeni içerik, SPK denetçilerine daha fazla ispatlayıcı delil bulmalarını gerektirirken, gazetecilerin de kolaylıkla bu suçla itham edilmelerinin yolunu kapatmıştır. YSPKn'nun söz konusu hükmüne Mart 2015 itibarıyla konulan menfaat şartı da yine bu suçla muhatap olabilecek gazeteciler lehinedir. Eski muadil hüküm, özel kast ve menfaat şartı içermediğinden, gazetecilerin eski hüküm karşısında suç kapsamına girme olasılıkları çok daha yüksek durumda idi. Zira eski hükme göre mesnetsiz bir bilgiye dayanarak bir halka açık şirkete dair yıpratıcı nitelikte haber yapan bir gazetecinin suçlanması teknik olarak mümkündü. Ancak YSPKn'na göre özel kastın ve menfaatin ortaya konamaması

durumunda bu suçlama yapılamayacaktır. Özetle, ceza normu bağlamında, YSPKn, bazı yazarlarca ileri sürüldüğünün aksine, eski muadil hükme göre çok daha ileri düzeyde teknik içeriği olan hükümlerle çıkmıştır.

Öte yandan, yasa ile çizilen sınırların kasıtlı ihlali yanında, herhangi bir kasıt olmaksızın, bir sermaye piyasası aracına dair, belirli uygunsuz bilgi, haber ve yorumlar da piyasa bozucu eylem olarak kabul edilmekte, bu eylemler için idari para cezası öngörülmektedir. YSPKn çerçevesinde, Türkiye’de ilk defa piyasa bozucu eylemler başlığı altında bilgilerin kötüye kullanılması kabahatler kapsamına alınarak sermaye piyasasında yıpratıcı bilgilerin tebliğ normu ile caydırılması yoluna gidilmiştir. Gazetecilik mesleğinde olan bazı yazarlar, bu düzenlemenin keyfi uygulamalar açık olduğunu ileri sürmektedirler. Söz konusu düzenlemenin keyfi olarak kullanılması güçtür. PBE Tebliği, kastın ispatına gerek olmasa da SPKr’na haberlerin ya da bilginin piyasa bozucu olduğunu ortaya koyma sorumluluğu yüklemektedir. Ayrıca PBE Tebliği ile sadece gazeteciler için kabul edilmiş uygulamalar hükme bağlanmış, böylece, gazetecilerin mesleki faaliyetlerinin korunduğu vurgulanmıştır.

Düzenleme, gazetecilerin her türlü söylenti ya da teyit edilmemiş bilgiyi, haber olarak geniş kitlelerin önüne koyarak sermaye piyasasında bilgi kirliliğine yol açmalarının caydırılmasını hedeflemektedir. Bu açık bir ihtiyaçtır. Zira özellikle sürekli göz önünde olan halka açık şirketlerin, sorumsuzca ithamlardan korunması da sermaye piyasasının gelişebilmesi için önemli bir gereksinimdir.

YSPKn’nun madde 107/(2) hükmü ile yine YSPKn’nun 104’ncü maddesine dayanılarak çıkarılan PBE Tebliği, Türk sermaye piyasasında gazetecilerin olası bilinçli ya da bilinçsiz negatif etkilerine gerekli ve güçlü bir kalkan ve sınır oluşturmuştur. Bu sınır, Türkiye’de gazetecilerin ekonomi ve finans haberleri servisinde çalışanların daha sorumlu ve daha sorunsuz haber üretmesine katkı yapacaktır. Bu ortam, aynı zamanda, mesleki faaliyetlerinde iyi niyetli gazetecileri patron baskısı ile meslek ilkelerine aykırı haber üretmekten alıkoyacak, itibar zedeleyici ve hak ihlaline yol açan haberler yapılamadığı için de özel hukuk çerçevesinde tazminat davaları ve tekzipler azalacaktır. Bu çerçevede, YSPKn ile getirilen rejim, amacını uygun olarak takip edilir ve sektör tarafından da benimsenirse, bu düzenleme sadece sermaye piyasasında değil, gazetecilik mesleğinde de çok yönlü disiplin ve fayda sağlayacaktır. YSPKn ile getirilen yeni rejim, sadece Türkiye’de mevcut olan ya da aşırılık

içeren bir sistematiğe sahip değildir. Avrupa Birliği, 2014 itibarıyla bu konuda getirdiği yeni rejimle, daha ağır cezalar öngören daha sıkı bir rejim kurulmasının adımlarını atmıştır.

KAYNAKÇA

Daily News-12.06.2014. (2014, Haziran 12). Mart 21, 2015 tarihinde European Commission: <http://europa.eu/rapid/midday-express-12-06-2014.htm?locale=en> adresinden alındı

Directive 2003/6/EC. (2003, 04 12). Mart 31, 2015 tarihinde ESMA: https://www.esma.europa.eu/system/files/Dir_03_6.pdf adresinden alındı

Directive on Criminal Sanctions for Market Abuse. (2014, Şubat 4). Mart 21, 2015 tarihinde European Commission, EC: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-78_en.htm adresinden alındı

Kabahatler Kanunu. (2005, 03 31). 5326. Ankara, Türkiye: Resmi Gazete.

Memiş, T., & Turan, G. (2015). Sermaye Piyasası Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği, VI-104.1. (2014, Ocak 21). Ankara, Türkiye: Resmi Gazete.

Regulation EU No 596/2014 of The European Parliament and of The Council. (2014, Nisan 16). Mart 21, 2015 tarihinde EUR-Lex: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.173.01.0001.01.ENG adresinden alındı

SPK. (2013, Şubat 26). Sermaye Piyasasında Piyasa Dolandırıcılığı. Mart 26, 2015 tarihinde Sermaye Piyasası Kurulu (SPK): <http://spk.gov.tr/indexpage.aspx?pageid=757&submenuheader=null> adresinden alındı

Yıldırım, A. (2014, Haziran 23). Kısıtlı Bilgi ve Tahminle Sermaye Piyasası Nasıl Gelişir?. Mart 20, 2015 tarihinde <http://scalakitapci.com>: <http://scalakitapci.com/makale/kisitli-bilgi-ve-tahminle-sermaye-piyasasi-nasil-gelisir.html> adresinden alındı

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu. (2012, Aralık). Türkiye: Resmi Gazete.